

Stockholms stads barnombudsmans rapport 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Stockholms stads barnombudsmans rapport 2023 godkänns.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stads barnombudsmans rapport 2023 beskriver stadens arbete med att säkerställa barns rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Rapporten uppmärksammar områden som enligt barnombudsmannen behöver prioriteras och utvecklas, såsom kunskap, styrning och former för barns och ungas inflytande. I rapporten lämnas också en redogörelse för barnombudsmannens arbete under 2022 och 2023.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stad ska vara en stad för alla. En demokratisk, öppen, jämställd och jämlik stad. Att minska klasskillnader och segregation är grundläggande för stadens framtid.

Vi vill därför börja med att tacka Stockholms stads barnombudsman för arbetet med framtagande av årets rapport och för den nulägesbild av hur barnrättsarbetet i staden fortlöper och uppmärksammar vilka möjliga steg framåt i barnrättsarbetet det finns.

Att värna och stärka barns rättigheter är en central del av stadens arbete. Därför är det viktigt att vi inte blundar för att det finns tydliga skillnader i levnadsvillkor mellan enskilda barn och olika grupper av barn. Barnombudsmannens rapport lyfter fram att ett flertal rapporter visar på att gruppen barn, ur ett nationellt perspektiv, inte får sina rättigheter tillgodosedda.

Ojämligheten i barns uppväxtvillkor ska brytas och barns rättigheter ska stärkas. Stadens beslutsfattande ska utgå från ett tydligt barnperspektiv och barnets bästa ska

alltid stå i centrum. Barnen ska ha möjlighet att påverka beslut som rör dem och bjudas in att påverka i de verksamheter som de deltar i eller får stöd av. I Stockholmska barnens perspektiv tas på allvar och barnrättsperspektivet ha en självklar plats i hela staden.

Den rödgröna majoriteten arbetar därför med en rad olika åtgärder för att skapa jämlika uppväxtvillkor för barn. Vi tar ett gemensamt ansvar för välfärden i en osäker tid och i ett svårt ekonomisk läge och vi värnar att fortsatt prioritera det proaktiva trygghetsarbetet såsom skola och socialtjänst, allt för att trygga stockholmarnas liv.

Vi prioriterar fortsatt förskolan och skolan i budgeten för 2024 och vi fortsätter arbetet med att höja kunskapsresultaten i tidiga åldrar och i utsatta områden. Vi arbetar vidare med en rik fritidsverksamhet för barn och unga. Alltför ofta har det varit alltför lätt för kommuner att spara på det som inte är lagbundet. Men det är till ett högt pris när man sviker det förebyggande arbetet och inte skapar mötesplatser för barn och unga.

Vi väntar inte in den kommande arbetslösheten utan vi stärker redan nu insatser för grupper långt från arbetsmarknaden och vi stärker arbetet mot ungdomar som riskerar att varken börja studera eller arbeta.

Stockholm ska vara en stad där alla barn och unga ges möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar. Därför prioriterar vi satsningar på barn och unga. Avgifter som hindrar barn och ungdomar från att delta i kultur, fritid och idrott utifrån deras egen vilja och deras egna drömmar ska ändras så att barn och ungdomar inte stängs ute.

Vi kommer att fortsatt ge tidigt stöd i föräldraskapet, stärka förskolan, skolan och socialtjänsten. Vi ser till att alla de verksamheterna ovan samverkar med polisen för att värna barnen i Stockholm. Vi har inte råd att låta bli att göra vårt yttersta för att alla barn och unga får goda uppväxtvillkor.

I övrigt hänvisar vi till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilaga

Stockholms stads barnombudsman Rapport 2023, dnr 2023/731-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

1. Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
2. Att föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns delvis.

3. Att i enlighet med Liberalernas budgetreservation komplettera rapporten med föreslagna åtgärder för att säkerställa systematisk uppföljning av placerade barns skolresultat, hälsa och tandstatus.
4. Att därutöver anföra.

Placerade och omhändertagna barn och unga i samhällets vård är några av våra mest utsatta medborgare. För barn och unga är skolgången den viktigaste skyddsfaktorn för framtiden. Detta gäller framförallt för barn som samhället omhändertagit där stöd hemifrån ofta saknats och skolgången redan blivit lidande. Skolplikten gäller alla barn och när samhället kliver in som tillfällig vårdnadshavare ska det vara som den bästa föräldern. Likaså är både hälsa och tandstatus ofta eftersatt för barn i samhällets vård. Trots detta är dessa barn nästintill helt osynliggjorda i rapporten.

De barn som Stockholms stad ansvarar för likt ställföreträdande förälder fullt ut, där vi tagit över vårdnaden, nämns tyvärr inte i Barnombudsmannens rapport sånär som på ett kort konstaterande att ”barn som placeras utanför hemmet löper större risk än andra barn att bli utsatta för våld och sexuella övergrepp”. En rapport som tar sikte på att ”konkretisera och operationalisera målet om att staden ska ha ett genomgripande barnrättsperspektiv” behöver också inkludera de barn som kanske allra mest behöver samhällets stöd. Det är viktigt framöver att barn som staden övertagit ansvaret för och agerar vårdnadshavare åt belyses särskilt.

En huvudsaklig anledning till att de omhändertagna och placerade barnen osynliggörs i stadens olika uppföljningsrapporter är att vi idag helt saknar data om målgruppen på aggregerad nivå. De få data vi har om hur det går för barnen i Stockholm finns hos Socialstyrelsen, som visar att endast 23 procent av de omhändertagna unga har en gymnasieexamen när de fyllt 20 år. Det måste därför snarast säkerställas att dessa barn följs systematiskt vad gäller deras skolgång, hälsa och tandstatus. Liberalerna har påtalat vikten och behovet av detta upprepade gånger, men fått avslag.

Rapporten betonar att Stockholms stad har beslutat att barnrättsperspektivet ska ha en självklar plats i hela staden, samt att utan kunskap om detta perspektiv kan det uppsatta målet inte nås. Utan kunskap om placerade och omhändertagna barn får dessvärre inte heller dessa barn en självklar plats i det arbetet, vilket deras osynlighet i denna rapport också visar.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 25 oktober 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Stockholms stads barnombudsmans rapport 2023 lyfter det viktiga arbete som staden bedriver i att säkerställa alla barn i Stockholms rättigheter så som de kommer till uttryck i FN:s konvention om barnets rättigheter. Samtidigt lyfter rapporten flera punkter där stadens arbete måste stärkas för att säkerställa att alla barn får en trygg uppväxt som förbereder dem för vuxenlivet.

Trots detta ser vi hur majoriteten sätter arbetet för att stärka skolan i staden på efterkälke. I Centerpartiets budget för 2024 så stärker vi skolan och riktar en särskild satsning på de särskilda utbildningsgrupperna med extra stöd för att säkerställa att alla barn i staden får förutsättningar att lyckas i skolan och sedermera även i livet. Dessutom stärker vi fritidshemmen i staden och stoppar den effektiva nedskärning som majoriteten går fram med i sin budget för 2024.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Kristdemokraterna välkomnar den rapport som barnombudsmannen avgett gällande hur barns

rätt tillvaratas i Stockholms stad. Det är viktigt att barnens rätt tillvaratas enligt rådande lagstiftning som exempelvis barnkonventionen, samt att barn får möjlighet till delaktighet och inflytande i beslut som rör dem.

Barnombudsmannen lyfter i rapporten att det finns tendenser till att rasism normaliserats i Stockholms skolor, vilket onekligen låter mycket allvarligt. Som belägg för detta anges dock enbart en rapport från Barnombudsmannen från 2021. I den kan man läsa om exempel på vad som utgör rasism. Bland dessa exempel finns formuleringar som ”att vara osäker på hur man ska vara och bete sig för att passa in” och ”barn ser vilka blickar deras föräldrar får, och inser sedan att de själva får blickar”. Detta är dock väldigt diffusa exempel, som lämnar stort utrymme för subjektiva tolkningar. Vad är det för typ av blickar som åsyftas? Det är också högst sannolikt att nästan alla barn någon gång känt sig osäkra på hur de ska bete sig för att passa in. Exempelvis om man börjar i en ny klass eller liknande. Anser barnombudsmannen att den känslan också handlar om rasism? Därav efterfrågar vi en mer preciserad definition av rasism, samt hur utbredd den är på stadens skolor.

Vi ställer oss också frågande till det normkritiska perspektivet, vilket enligt Barnombudsmannen är ett krav från stadens sida. Enligt detta så ska det utredas vilka i staden som tilldelas privilegier, direkt eller indirekt. Exempelvis pekades en vuxennorm ut som grund för att vuxna tilldelas fler privilegier än barn och att vuxnas rättigheter tillgodoses i högre grad än barns. Kristdemokraterna kan dock se andra skäl till att vuxna har fler rättigheter (och skyldigheter) än barn, förmodligen delvis överlappande med de skäl som ligger till grund för att myndighetsåldern är satt till 18

år. Vi ställer oss därför frågande till detta perspektivs relevans för att stärka barns rättigheter i staden.

Ärendet

Barnombudsmannens rapport 2023 ger en bild av stadens arbete med att säkerställa barns rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter samt uppmärksammar områden som enligt barnombudsmannen behöver prioriteras och utvecklas.

I rapporten förklaras inledningsvis vad barnrättsperspektivet innebär i syfte att ge nämnder och bolagsstyrelser underlag i arbetet med att säkerställa efterlevnaden av barnkonventionen och med att konkretisera budget 2023 för staden och vad som där anges om barns rättigheter.

I rapporten beskrivs också barns livsvillkor i Stockholms stad som enligt barnombudsmannen visar att barn i staden har olika förutsättningar att få sina rättigheter tillgodosedda, samt en inventering av stadens implementering av barnkonventionen och fortsatta utmaningar som staden har i det arbetet.

Barnombudsmannen presenterar möjliga steg framåt för barnrättsarbetet i staden och framhåller det angelägna i att lyfta frågor om synsätt, kunskap om barnrätt, styrning samt former för barns och ungas deltagande och inflytande. Dessa frågor är enligt barnombudsmannen centrala för att möjliggöra stockholmarnas fokus, i synnerhet stockholmarna under 18 år. I rapporten lyfts även vikten av att förstå barnrättsarbetet som en grund i att nå hög kvalitet i välfärden och att ett fokus på att tillgodogöra barns och ungas rättigheter är en förutsättning för en demokratisk och jämlik stad.

Rapportens avslutande del redogör för barnombudsmannens arbete under 2022 och 2023.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads budget 2023 anger riktningen för stadens arbete med att stärka barns rättigheter och alla stadens verksamheter behöver bidra i detta arbete. Barns rätt till delaktighet och inflytande är en viktig grund i stadens arbete för att leva upp till barnkonventionen. Stadsledningskontoret anser att barnombudsmannens rapport kommer att utgöra ett stöd i stadens fortsatta arbete med barns rättigheter.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner *Stockholms stads barnombudsman, rapport 2023*.